

ÆTT OG ANNET

Årgang 37 Utgave 98

Grenland Ætthistorielag

Februar 2016

**Temanummer:
Svenskeinnvandringen 1850 - 1910
Del 2**

Redaksjonskomite for Ætt og Annet:

Terje Rehn Holm-Johnsen, Jan Christensen, Gard Strøm og Ivar Kokkersvold

Innhold

Leders spalte	side	3
Grenland Ættehistorielags hederspris.....	side	4
Referat fra høstmøtet i Grenland Ættehistorielag	side	4
Svenskeinnvandringen til Norge av Ivar Kokkersvold	side	6
Johannes Jonassen fra Laxarby, som kom til Brevik av Stian Høiset	side	8
Historien om Lomanns-Maria av Ivar Nafstad m. fl.....	side	15
Erik Gustav Gustavsen, bortløpen fra sin svenske kone av Ivar Kokkersvold.	side	19
Min oldefar fra Sverige—Erik Gustav Rehn av Terje Rehn Holm-Johnsen.....	side	25
Kilder på nettet om svenskeinnvandring av Ivar Kokkersvold.....	side	28
Klipp fra avisene.....	side	29
Rettelser til forrige blad.....	side	30
Laget		
Budstikka	side	31
Møteplan 1. halvår 2016	side	32

Forside

Kart over deler av Norge og Sverige fra 1847

Kontaktinformasjon for redaksjonskomiteen:

- Terje Rehn Holm-Johnsen, tlf. 479 04 225, e-post: tr.holmjohansen@gmail.com
- Jan Christensen, tlf. 35 52 47 08, e-post: jan@slekt.org
- Gard Strøm, tlf. 957 89 494, e-post: post@gamlegjerpen.no
- Ivar Kokkersvold, tlf. 476 33 307, e-post: ivar@kokkersvold.net

© Videre bruk av stoff i bladet så som artikler og foto - på nettet eller annen publisering og mangfoldiggjøring - er ikke tillatt uten særskilt tillatelse fra artikkelforfatter og laget. Den enkelte artikkelforfatter står fritt til å benytte sitt stoff i andre sammenhenger.

Lederens spalte

Godt nyttår alle sammen.

Vinteren tror jeg er den årstid da vi som slektsforsker, bruker mest tid på hobbyen vår. Nå som veldig mange kilder er tilgjengelig på nett, kan vi «forske» hjemme på pc'n hver dag hvis vi vil. Vi er ikke avhengig av å låne hverken mikrofilm, kort eller lesemaskin.

Laget kjøpte for mange år siden inn alle kirkebøker for Telemark på kort. Vi hadde også fichemaskin, og dette var til utlån for medlemmer. Stort sett var dette alltid utlånt, jeg husker også det var ventelister på de mest populære.

For egen del fikk jeg en gammel, brukt lesemaskin av Ford på Vallermyrene, et stort beist av en maskin. For en glede å ha egen hjemme!

De tidene er for lengst forbi, min maskin er kastet for lenge siden. Kortene og en bærbar maskin finnes fremdeles i vårt arkiv, men de har ikke vært utlånt på flere år.

I arkivet har vi mange kilder som ikke er på nett. Noen har vi kjøpt inn, andre har medlemmer vært og filmet på Statsarkivet eller andre steder. Disse kildene kan være god hjelp for oss på leit etter slekt. Vi hjelper gjerne med å finne fram i vårt arkiv.

Tidlig sist sommer fikk jeg en telefon fra en som lurte på om vi var interessert i et arkiv etter Gjærum. Dette var grunnlaget for Solum bygdebok, og mange trodde det var borte. Nå var det funnet på Store Bergan gård i Melum.

Laget hadde ingen mulighet for å oppbevare dette, men vi mente at det måtte tas vare på. Vi kontaktet Thor Wølner Gundersen ved arkivet i Skien, og han ville gjerne ha det til Skien Byarkiv på Bergsland. I høst ble det hentet i Melum og kjørt ned dit. Nå gjenstår en dugnadsinnsats for å gå gjennom alle papirene.

Når det gjelder Skien Byarkiv, har det blitt politisk besluttet at dette skal flytte til Kongsberg. Hvis det skjer, blir det et stort tap for alle som benytter seg av arkivet. Flere forsøker nå å få arkivet til å bli i Skien.

NRK sender nå 2. sesong av programmet «Anno». Denne gangen er vi tilbake i 1721. Alle deltakerne får sin «anetavle» presentert i korte trekk. Flere blir overrasket over sin slekts fortid, og det blir ofte meget følelsesladet.

Kanskje dette programmet kan få flere interessert i slektsforskning.

Hjemmesida vår er under omlegging, og derfor har den ikke blitt oppdatert siste tida. Til tider har det heller ikke vært mulig å komme inn på den. Vi håper at dette snart er løst, og at vi igjen kan være tilgjengelig på nett.

Vårens datoer for arbeidsmøter på biblioteket står i dette nr. Vi er allerede godt i gang, 1. og 3. torsdag i mnd., fra kl .17.00 i 2. etg. på biblioteket i Porsgrunn.

Årsmøtet blir 31.mars på Velferden, Meierigården, Porsgrunn.

Håper mange av dere kommer innom på møtene våre for en hyggelig slektsprat.

Hilsen
Kari Aabelvik

Grenland Ættehistorielags hederspris

22. oktober ble Grenland Ættehistorielags hederspris delt ut. Det er nå 12. gang den blir delt ut siden første gang i 2003. I fjor var det ingen kandidater til prisen.

Statuttene for hedersprisen er som følger:

Sittende medlemmer av styret og komite skal ikke kunne motta prisen.

Den skal fortrinnsvis deles ut hvert år, men det er ikke et absolutt krav.

Prisen deles ut til personer/ organisasjoner som har gjort en innsats utover det vanlige for å fremme slektsforskningen i vårt område.

Årets hederspriskomitee bestod av følgende medlemmer: Kersti Sorter, Ivar Kokkersvold, Jørn Olsen og Gard Strøm. Det var sistnevnte som i år fikk æren av å introdusere årets vinner. Begrunnelsen var som følger:

"I fjor ga vi ikke ut noen pris, rett og slett fordi vi ikke kom på noen verdig mottager. Hadde komiteen kommet på den som får den i år, ville han selvsagt fått den i fjor isteden!

Vedkommende har drevet lokalhistorisk arbeid i mesteparten av sitt voksne liv.

I statuttene for Hederspriskomiteen heter det bl.a. at "prisen deles ut til personer/ organisasjoner, som har gjort en innsats utover det vanlige for å fremme slektsforskningen i vårt område."

I 2006 begynte vedkommende på et kjempeprosjekt for den gamle kystbyen Brevik. Han tok for seg en bydel av gangen i Brevik Historielags årbøker og førte oversiktlig opp hvert hus med adresse, bilde, beboere og eiere, fra huset ble oppført og frem til i dag!

Ikke bare det, men hver person er oppført med hvor og når de er født og død. Vi snakker om et skikkelig slektshistorisk verk, som altså er delt opp i årbøker fra 2006 – 2014.

Det er vel ikke lenger noen hemmelighet at Hedersprisen 2015 går til mr. gamle Brevik himself: Johnny Sørensen!"

Høstmøtet i Grenland Ættehistorielag

22. oktober ble høstmøtet i Grenland Ættehistorielag avholdt. Nok en gang var et 30-talls medlemmer samlet i Østre Posgrunn Kirkestue hvor kaffekomiteen hadde stelt i stand for oss.

I år hadde vi fått besøk fra Liv Jorun Aunan som er ansatt på Statsarkivet i Kongsberg og hun skulle fortelle oss om et spennende arkiv hvor vi som slektsforskere antagelig kunne finne endel ny informasjon dersom vi ønsket å lete litt mellom mappene selv. Dette er arkivalia som enda ikke er filmet, selv om vi for en god del år siden filmet endel av dette selv. Det gjelder presteattester som personer som flyttet inn i sognet måtte ha med seg og som ble levert til den lokale presten. Der kom det informasjon om hvor vedkommende var døpt, navn på foreldre, om vedkommende var gift eller enkemann osv.

Men Aunan skulle ta for seg hele prestearkivet. Hun fortalte om hvordan noen prester sirlig hadde tatt vare på alt og lagret dette ofte på prestegården. Andre var dessverre ikke like flinke til å ta vare på dette og noe gikk også tapt i branner.

På arkivverket er det en portal hvor man kan klikke

seg inn for å se hva som ligger i de forskjellige sogna: <http://www.arkivportalen.no/side/forside>. Ved et søk på "Gjerpen kunne jeg klikke og søke meg videre frem til jeg fikk oversikten over Gjerpen sokneprestkontors arkiv fra 1731-1970.

Aunan fortalte om en logisk oppdeling av arkivene:

- I "embets medfør"
- Øvrighetsfunksjoner
- Lokale kommisjoner og råd
- Privatarkiv

Embetsfunksjonen

Herunder lå alt rundt f.eks. kontoret, prestegårdens regnskap, kallsbok, notater rundt attester til flytting og giftemål, kirke og kirkegård.

Øvrighetsfunksjoner

Dette er en spennende "pott". Her kan man være heldig å finne valgmannfall, innberetninger om fødte, viede og døde, folketellinger, fødselsregistre-ringer (1916-1983), lysninger, folketellinger (1942-1945) samt militære oversikter. En gullgrube så lenge dette ikke faller inn under sperrefrister.

Lokale kommisjoner og råd

Den lokale presten var en naturlig deltager i de ulike råd og kommisjoner i sognet. F.eks. kornmagasin, skolekommisjonen, fattigkommisjonen, skatte-ligning, legatstyrer, kirketilsyn, prestegårdstilsyn med mer.

Liv Jorun Aunan trekker frem noen godbiter fra arkivet. Kallsbøker gir ofte en god beskrivelse av sog-

net presten er tilknyttet og gir et tidsbilde som er viktig for lokalhistorien og indirekte da også slekts-historien. Hvem vil ikke ha nytte av å lese litt om hvordan forholda var i sognet på den tiden ens for-fedre bodde der? Hva levde de av, hvordan levde de?

Kommunikantprotokollene er en oversikt over de som gikk til alters i sognet. I en periode var det forventet at alle gikk til alters 1 eller 2 ganger i året og presten førte oppsyn. Dersom man ikke finner tegn til sine forfedre i et sogn i folketellinger, kirkebøker eller andre steder kan dette være stedet å lete. Attester har jeg allerede skrevet om over. En fantastisk kilde så lenge presten har tatt vare på disse. Ættehistorielaget har fortsatt disse til salgs på CD. For noen sogn i Grenland er det mange attester, mens det i andre sogn dessverre er et fåtall. Et eksempel på hva man kan finne kan jeg ta fra min egen slektsforskning. Dette er riktignok ikke fra Telemark, men presteattestene er like over hele landet.

En av mine aner, Ole Knudsen Dall, giftet seg i Tønsberg i 1800. Dall navnet brukes kun enkelte ganger og jeg lette rundt i nærområdet rundt Tønsberg på alle gårder som het Dal uten å finne en god kandidat. Der kom presteattesten meg til unnsetning da det der ligger en attest på at Ole Knudsen kommer fra Øyer i Gudbrandsdalen. Derav navnet Dall.

Liv Jorun Aunan kunne fortelle om at det fra arkiv-portalen, som jeg nevnte innledningsvis, også er mulig å bestille arkivalia som står klar når man kommer til arkivet.

Etter foredraget ble det gode rundstykker, kaffe og kaker. Grenland Ættehistorielags hederspris ble også delt ut. Dette kan du lese mer om et annet sted i bladet.

Høstmøtet ble rundet av med utlodning før kaffekomiteen ble takket for arbeidet med å sette i stand, og medlemmene ble ønsket vel hjem.

TEMA

SVENSKEINNVANDRINGEN

til Norge fra ca. 1850 til 1910

av Ivar Kokkersvold

I min innledning om denne svenskeinnvandringen i forrige nummer av bladet., falt det ut enkelte deler/avsnitt. D.v.s mine kommentar til tabellen om svensker i Grenland i 1900-tellingen samt deler av avslutningen. Jeg tar derfor med dette pånytt her.

1900-telling for Grenlandskommunene
Folketall og svenskfødte

Kommune	Folketall	Svenskfødte			
		I alt	% av alle	Menn	Kvinner
Bamble	4 825	140	3 %	82	58
Brevik	2 359	32	1 %	23	9
Eidanger	3 871	83	2 %	58	25
Gjerpen	6 304	90	1 %	51	39
Langesund	1 325	19	1 %	12	7
Porsgrunn	5 084	70	1 %	43	27
Siljan	871	5	1 %	5	0
Skien	9 876	184	2 %	125	59
Solum	8 325	339	4 %	179	160
Stathelle	506	12	2 %	7	5
Grenland	43 346	974	2 %	585	389

Kommentarer:

Jeg trodde nok andelen svenskfødte var noe høyere sett på bakgrunn av mange av våre medlemmer hadde en svenske eller flere i slekta. Men forklaringen er nok heller at vi har mange aner; 8 oldeforeldre, 16 tippoldeforeldre m.v.

Høyest andel svenskfødte har Solum kommune hvor industriarbeiderne på Skotfoss nok er forklaringen. I Bamble er det vel gruvene på Ødegårdens verk som trekker opp.

Tallene for menn og kvinner viser det generelle bildet om at det først og fremst var unge ugifte menn som innvandret; etter hvert også noen familier og kvinner.

Avslutning

Det kan synes noe rart at mens mange nordmenn utvandret til Amerika, så innvandret det mange svensker hit. Imidlertid var også mange svensker også som utvandret til Amerika; omtrent 1 million.

Ikke alle hadde råd til transporten til Amerika. Mange av svenskene kom fra nærområdene langs den svensk-norske grensa, og de søkte arbeid der det var å få.

Det er et fellestrekk i artiklene om svensker som kom hit til distriktet, at kom det en så fulgte det gjerne etter en eller flere fra samme familie.

Denne svenskeinnvandringen var ikke alltid like velkommen. Det var episoder og konflikter. Mobbing er vel et mer nymotens begrep, men alt tyder på at det også skjedde da. Jeg har hørt det fortalt fra en som forsket på mobbing, at svensker sto «lavt i kurs» omkring århundreskiftet 1800/1900. Og aller lavest på rangstigen var det om det ble et «uekte» barn med en svenske; både for mor og barn.

Og historien gjentar seg. Jeg husker godt den store bølge med folk nordfra som kom hit til distriktet (og andre industristeder) på 1960-tallet. Med all den vitsingen og mobbingen det avstedkom.

For min del ser jeg også likhetstrekk med dagens innvandrerdébat. Men det får nok være en débatt utenfor et slekshistorisk blad.

Kilder:

1. Boka av Svein Olav Hansen «Sliteræne, arbeid og kamp i Østfold» utgitt 2006. (inkludert all kildeinformasjon som her er gitt bl.a. om arbeiderfortellinger).
2. Artikkelen av Roald Hanssen om svenskeinnvandringen til Grimstad på 1800-tallet (på nettet).
3. Store norske leksikon; på nettet.
4. Wikipedia; på nettet.

samt mange andre mer tilfeldige oppslag.

*Treforedlingsindustrien ved Skotfoss Bruk.
Foto fra arkivet etter Union Co på Riksarkivet.*

Johannes Jonasson

f. 1840 i Laxarby, Sverige - som kom til Brevik

av Stian Høiset

Nr	Vielses- dag.	Brudgommens Navn og Stand. Brudens Navn.	Brudgommens Føde- og Op- holdssted. Bru- dens Fødested.	De Bie- des Alder	Brudgommens Faders Navn.
3.	Januar 29 ^d	Ungkarl Meurer Johanna Jonasson Lea Lovise og Pige Annette Andrea Ravensborg	Laxarby Rambø Aruig	19/10/40 17/56	Jonas Arneson

Faksimile fra Brevik ministerialbok

Jeg lette for mange år siden i kirkebøkene etter mine forfedre i Brevik. Der, da, for rundt 15 år siden, fant jeg at mine tippoldeforeldre Johannes Jonasson og Annette Andrea Ravensborg giftet seg 29. januar 1877 i Brevik. Annettes far het Hans Ravensborg, født i Kristiania, og er et kapittel for seg; han har vært diskutert på Digital-arkivets brukerforum.

Annettes mor var den ugifte Gunhild Andrea Jensdatter Storm, født i Solum. Johannes' far, fra Sverige, het Jonas Arneson, leste jeg. Og Johannes var oppgitt til å komme fra Laxarby. Som anmerkning har presten i Brevik skrevet "Johannes er født i Laxarby Sogn, Elfborgs Len. Berettiget til Nadverd (attest fra Pastor S.J. Magnell af 9/11-1876)."

Videre lærte jeg at Johannes var murer (det hadde jeg også blitt fortalt av min mormor). Så, en gang før juletider i 1876, har Johannes i Laxarby bestemt seg å få prestens attest slik at han kunne emigrere. Og senere for å bruke den til å gifte seg med Annette i Brevik. Når han faktisk kom hit, er ukjent for meg. Det var en periode med sterk utvandring fra sør-Sverige både til Norge og USA i perioden.

Jeg måtte ut på nettet og lete. Laxarby viste seg

å være en ganske liten plass i Sverige, nær Bengtfors i Dalsland, like over grensen fra Østfold. Dalsland har en veldig idyllisk natur, og er ypperlig egnet til kanopadling.

Det var da jeg skulle lete etter slekt i Sverige jeg ble introdusert til de svenske *husförhörslängder*. Svenske kirkebøker er ikke som norske. De virker mer å være en dagbok over familieforholdene i bygda, mer uavhengig av kirkelige handlinger enn norske kirkebøker. Blant annet er det en egen rubrikk for om en person kan lese.

Det gikk en tid å venne seg til, men så kom jeg over Johannes i *husförhörslängden* i Laxarby. Riktignok med en måneds forskjell i fødselsdato, men dag, år og farens navn stemte. Familien virket å ha bodd på "Kettelsbo" eller "Kettilsbo" (Kittilsbu) under Backa gård. Jeg satte meg på motorsykkelen for å finne ut. Gården Backa virket å ha ganske stor utstrekning, når jeg kom fram i Sverige. Etter litt leting på måfå valgte jeg slutt å banke på en gårdsdør i full motorsykkeldress.

Kona som dukket opp, kvapp litt (jeg er 195 cm og var kledd som "biker"), men da jeg hadde framført mitt ærend, var hun bare blid og for-

Laxarby kirke.

Plassen Kettilsbo. Begge foto av Stian Høiset.

klarte meg hvor jeg skulle kjøre. En liten tur til, og jeg stoppet ved en eldre mann med langljå i Rådviken. Da jeg spurte om Kettilsbo og forklarte om familietilhørigheten, lyste han opp. Jo, det visste han godt hvor var. Han insisterte på at vi kjørte dit i SAAB-en hans.

Kettilsbo viste seg å være en ganske liten plass, og jeg ble forklart at den i dag virket som

jakthytte. Det var et prakteksemplar av den röde stugan. Bonden med langljåen ble lettere sentimental og oppgitt over hvor mye plassen hadde grodd igjen. Og der stod jeg, i motorsykkeldress, uten kamera, og betraktet hvor min tippoldefar hadde vokst opp. Jeg kunne skjønne hvor behovet for å emigrere kom fra. En liten, karrig plass i innlands-Sverige med mange munnur å mette.

Laxaby på kartet. Kart: Google maps.

Men hvordan han ble murer, og hvorfor han kom til Brevik, har jeg ikke klart å finne ut.

I forbindelse med skriving av denne artikkelen var jeg og besøkte plassen igjen og fotografert bildet jeg ikke fikk tatt for 15 år siden.

Husförhörslängden viser altså at Johannes var sønn av Jonas Arneson og Maria Andersdatter. Jonas var født i Vårvik, nabosognet til Laxarby, mens Maria var fra selve Laxarby. Jonas var født i 1796, Maria i 1803. Sammen fikk de barna Anders (1831), Maria (1833), Nils (1834), Kajsa (1837), min tippoldefar Johannes (1840) og Andreas (1846).

Den samme nedtegnelsen i 1851 viser at en ny familie har flyttet inn på Kettilsbo, og det ser ut som om Jonas med familie har flyttet inn i en stue ved Backa gård. I 1854 ser det ut til at tippoldefar Johannes, 14 år gammel, har flyttet til

gården Linheden, trolig som tjenestegutt. I 1860 flytter han som "dreng" til Frälse under Dahlen gård. I 1863 flytter han, fremdeles som dreng, til Narsidan, fremdeles i Laxarby. Videre, i 1864 til sognet Edleskog, litt øst for Laxarby sogn. Det må ha vært en omflakkende tilværelse som ung mann.

Foreldrene til Johannes var altså Jonas Arneson og Maria Andersdatter. Hans besteforeldre på Jonas' side var Arne Nilson fra Vårvik og Maria Andersdotter fra Sillerud. Man må holde tunga rett i munnen ved slektsgransking når hans bestemor og mor har samme navn. Arne var født i 1755, Maria (bestemor) i 1749. Hans besteforeldre på Marias side bodde på Björnlidande og var "torpare" Anders Jansson, f. 1764, fra G ubberud, og hustru Maria Olsdotter, f. 1775, fra Vårvik.

	Födelse		Läser i Bok	Förstär. utom
	År.	Ort.		
<i>Barka</i>				
~~Kettilsbo~~				
<i>Barkh. Jonas Ahneson</i>	$\frac{20}{11}$ 76	<i>Wärwik</i>	x x	1
<i>H. Maria Andersdotter</i>	$\frac{22}{9}$ 03	<i>Löby</i>	x x	1
<i>J. Anders</i>	$\frac{10}{6}$ 31	<i>ibm</i>		1
<i>D. Maria</i>	$\frac{5}{1}$ 33	<i>ibm</i>		
<i>J. Nils</i>	$\frac{8}{10}$ 34	<i>ibm</i>		1
<i>D. Cajsa</i>	$\frac{6}{5}$ 37	<i>ibm</i>		1
<i>J. Johannes</i>	$\frac{9}{5}$ 40	<i>ibm</i>		
<i>J. Andreas</i>	$\frac{20}{2}$ 46	<i>ibm</i>		

Min første oppdagelse av Johannes i Laxarby. Husförhørs-längden viser hele familien. Laxarby AI:20 (1846-1850), bild 18/sid 20.

<i>Arne Nilsson</i>	1755
<i>Hustru Maria Andersdotter</i>	1749
<i>Son Johannes</i>	1787
<i>Son Andreas</i>	1791
<i>Son Jonas</i>	1796

Husholdet til Arne Nilsson og Maria Andersdotter.

<i>Jonas Anders Jansson</i>	<i>Gubbenud</i> 84 $\frac{14}{9}$	<i>Gubbenud</i> 84 $\frac{14}{9}$
<i>H. Maria Olsdotter</i>	<i>Wärwik</i> 75	
<i>J. Maria Andersdotter</i>	<i>Gubbenud</i> 60 $\frac{37}{9}$	
<i>J. Måsa Andersdotter</i>	<i>Hjarnås</i> 67 $\frac{22}{9}$	
<i>J. Johannes Andersdotter</i>	<i>de</i> 60 $\frac{28}{9}$	

Husholdet til Anders Jansson og Maria Olsdotter.

Det er store avstander i Dalsland, og jeg er lett forundret over hvor tilsynelatende enkelt folk traff hverandre. Kettilsbo selv ligger 30 minutters gange fra nærmeste gårdshus, og Värwik er vel en mils vei unna. Men brud og brudgom så ut til å finne hverandre, likevel.

I 1876, 36 år gammel, emigrerer Johannes fra Edleskog til Norge.

Bare to måneder etter gifter han seg altså med Anette Andrea Ravnsborg i Brevik.

Åter resultatlista/Ny sökning		Frågor tillägg		Utskrift		Nästa>>	
Förnamn:	Johannes	Utflyttningsdatum:	1876-11-09	Efternamn:	Jonasson	Utflyttningslän:	Ålvsborg
Födelsedatum:	1840-05-09	Utflyttningsförsamling:	Edleskog	Gårdsnamn (ex. Bäcke-Nills):		Utflyttningsort:	Lösdrivarelistan
Födelselän:	Ålvsborg	Destination ort:		Födelseort:	Laxarby	Destination land:	Norge
Födelseförsamling:		Landskod:		Födelseort (Utom Sverige):		Ensam/Familj:	E
Födelseort:		Aktnr:	11	Födelseland (Utom Sverige):		Källa:	Edleskog Hff 1876-1880
Yrke:	Arbetare	Sida i husförhör:	212	Civilstånd:	OG	Nr i utflyttningslängd:	60
Ålder:	36						
Kön:	M						
Inflyttningsår:		Husförhörsvolym:					
Inflyttningsort:		Utflyttningsvolym:					
Inflyttningsförsamling:		Notering i utflyttningslängd:					
Inflyttningslän:		Notering i återinvandring:					
Inflyttningsland:		Återinvandningsdatum:					
Faderns namn:		Notering om arbetsattest:					
Faderns yrke:							
Moderns namn:							
Moderns yrke:							
Maka(e) namn:							
Maka(e) yrke:							
Senast uppdaterad:	2013-09-26 07:45:19.0						
Arkivägare:	Svenska Emigrantinstitutet						
E-post:	forskning@utvandramashus.se						
Telefon:	+46 470 20 120						

Johannes' transkriberade emigrasjon

Johannes og Annette fikk 11 barn i Brevik:

1. JOSEFINE MARTE JOHNSEN, f. 27.06.1877¹⁾ i Brevik. Josefine døde 03.07.1877²⁾, bare en uke gammel.
2. CARL JOHAN JOHNSEN, f. 27.04.1878³⁾ i Brevik, matros, døde 01.08.1901⁴⁾ i et forlis på utenlandsfart.
3. MARIE ANDREA JOHNSEN, f. 14.10.1880⁵⁾ i Brevik, gift m. Christian Christensen fra Skien.

Kilder:

- 1) Brevik mini 1866-1881, s. 66, nr. 33:
f. 27.06.1877, dpt. 01.07.1877 JOSEFINE MARIE.
Foreldre er Murer Johan Johnsen, f. 1840 og H. Annette Ravnsborg, f. 1856.
Faddere: Maren Jensine Ingebretsen, Katrine Dordi(?) Ingebretsen, Barnets Fader, Ingebret H. Ingebretsen.
- 2) Brevik mini 1866-1881, s. 247, nr. 24:
død 03.07.1877, begr. 06.07.1877 JOSEFINE MARIE JOHNSEN, Murer Johan Johnsens Barn.
- 3) Brevik mini 1866-1881, nr. 22, s. 70:
f. 27.04.1878, dpt. 19.05.1878 CARL JOHAN.
Foreldre er Murer Johannes Jonassen, f. 1840 og Annette Hansen (Ravnsborg), f. 1855.
Faddere: Barnets Forældre, Pigen Kirsten Halvorsen, Peder Jonassen Grastveit i Bamble.
- 4) Brevik kl 1901-1924, s. 182:
Blant "Omkomne på sjøen og døde i utlandet" død 01.08.1901 CARL JOHAN JOHNSEN, ugift matros, f. 27.04.1878. Omkom med Br I K(?) "Gleneandi" forlis på Staten Asland Kap Horn S. et.
- 5) Brevik mini 1882-1900, s. 8, nr. 10 (nedre halvdel):
f. 14.10.1880, dpt. 04.11.1880 (*Under 1883 - hvorfor så sein kirkebokinnføring?*) MARIE ANDREA.
Foreldre er Murer Johan Johnsen, f. 1841 (*sic!*) og H. Annette Andrea Johnsen, f. 1855.
Faddere: Barnets Moder, Kone Jensine Abrahamsen, Baadbygger Thomas Halvorsen og Arbeidsmann Anders Jacobsen.

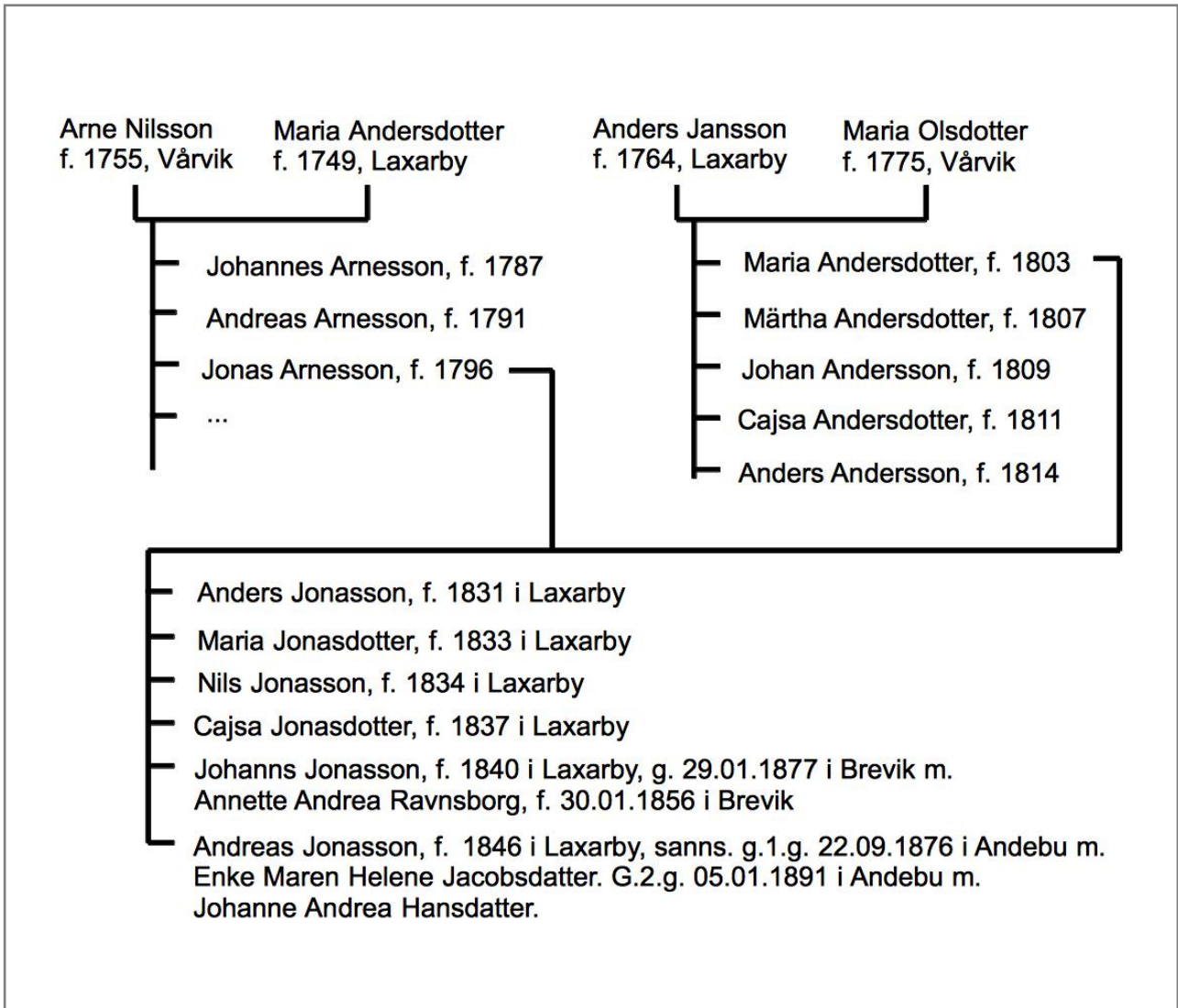
4. LEONARD CHRISTIAN JOHNSEN, f. 10.02.1883⁶⁾ i Brevik. Han var matros i Nordsjøen ved FT1900, og gifter seg senere med Gunhild. De bodde på Bakken i Skien. Leonard og Gunhild hadde ingen barn.
5. ANDREA JOHNSEN, f. i Brevik. Jeg har ikke funnet fødselsdatoen hennes. Andrea gift 1.g.m. Børje Børjason., 2.g.m. Halvor Myhre.
6. JONAS JOHNSEN, f. 02.11.1888⁷⁾ i Brevik, også kjent som John Johnson. John utvandret til USA. Han var gift 1.g.m. Amanda fra Mandal, 2.g.m. Jeanette(?). Jonas døde i New York.
7. ANDREAS JOHNSEN, også kjent som Andrew Johnson, født i Brevik, utvandret til USA der han døde i San Francisco.
8. JOSEFINE ANETTE JOHNSEN, f. 07.02.1891⁸⁾ i Brevik. Josefine ble gift m. Asbjørn Syrrist Berntsen d.e., f. 1889 i Larvik. Josefine døde 10.03.1971.
9. JOHANNE JOHNSEN, f. 14.04.1893 i Brevik. Hun ble gift med Trygve Holmer-Hansen i Skien. Dette er mine oldeforeldre.
10. SELMA KAROLINE JOHNSEN, f. 10.04.1895⁹⁾ i Brevik, som ble gift m. Lars Larsen.
11. MARTHA MAGEDINA JOHNSEN, f. 02.12.1897¹⁰⁾ i Brevik. Martha ble gift med Johannes Larsen.

Kilder, forts.

- 6) Brevik mini 1882-1900 Thomas s. 9, nr. 7:
f. 10.02.1883, dpt. 14.05.1883 LEONARD CHRISTIAN.
Foreldre er Murer Johan Johnsen (f. 1841) og H. Annette Andrea f. Hansen (f. 1855).
Faddere: Moderen, Kone Jensine Abrahamsen, Baadbygger Thomas Halvorsen, Arbeidsm. Anders Gundersen.
- 7) Brevik mini 1882-1900, s. 35, nr. 2:
f. 08.11.1888, dpt. 27.01.1889 JONAS.
Foreldre er Murer Johan Johnsen, f. 1844 (*sic!*) og H. Anette Andrea f. Ravnsborg, f. 1855.
Faddere: Oskar Fredriksen, Hans Johnsen, Moderen og Tomine Thomassen.
- 8) Brevik mini 1882-1900, s. 41, nr. 7 (nedre halvdel):
f. 07.02.1891, dpt. 18.05.1891 JOSEFINE ANETTE.
Foreldre er Stenarbeider Johan Johnsen og H. Anette Andrea Ravnsborg.
Faddere: Karl Johannesen, Alfred Sten, Moderen og Josefine Jonassen.
- 9) Brevik mini 1882-1900, s. 57, nr. 24 (nedre halvdel):
f. 10.04.1895, dpt. 18.08.1895 SELMA KAROLINE.
Foreldre er Murer Johan Johnsen (f. 1841) og K. Anette Andrea f. Ravnsborg (f. 1856 (*sic!*)).
Faddere: Johan Olsen, Karl Johan Johnsen, Moderen, Marie Andrea Johnsen.
- 10) Brevik mini 1882-1900, s. 66, nr. 6 (nedre halvdel):
f. 02.12.1897, dpt. 13.02.1898 MARTHA MAGEDINA.
Foreldre er Murer Johan Johnsen (f. 1842 (*sic!*) - riktig er 1841) og hustr. Annette Andrea Ravnsborg, (f. 1855 (*sic!*) - riktig er 1856), bosatt på Trosvig.
Faddere Marie Andrea Johnsen, moderen, Johan Larsen og Svend Andersen.

Lillebroren til min svenske tipptippoldefar Johannes, Andreas, fant jeg tilfeldigvis som inderst gift i Andebu i Vestfold 1. gang i 1876 med enka Maren Helene Flåtten, andre gang som enkemann gift samme sted i 1891 med Johanne Andrea Skatvedt. Hvor det ble av de andre søsknene, vet jeg ikke. Men to av brødrene havnet altså i Vestfold/Telemark i 1876, tydligevis.

Johannes' familieforhold i Sverige.

Historien om Lomanns-Maria

Spåkjærring i Bamble

Utdrag av artikkel i Varden av Ivar Nefstad lørdag 7 sept. 1985

Lomanns-Marie

Hun kom over Kjølen i ung alder. Foreldreløs og alene i verden. Tidlig måtte hun tjene til livets opphold, og tidlig fikk hun føle hva livet kan gi av fortredeligheter.

Historien handler om Lisa Marie Øhrn. Senere Lomanns-Maria. Denne særegne kvinnen slo seg ned i Bamble, og her ble hun kjent i vide kretser som spåkjærring. Kanskje nettopp fordi hennes spådommer oftest gikk slik hun hadde forutsagt. Maria kunne «se» litt av hvert i kaffekoppen, og overtroiske som folk var rundt århundreskiftet, så de opp til henne både med respekt og beundring.

Maria fant sitt drømmeslott ved Korsalen mellom Stathelle og Langesund i 1887. 34 år ble det etablert bergverksdrift i området, og Maria

måtte flytte. Men det ble stilt nytt hus til rådighet i Sundbykåsa. Her bodde Maria til sin død i 1928. I en alder av 84 år ble hun stedt til hvile ved Bamble kirke.

Lomanns-Marias bolig ble senere revet og ført opp igjen som hytte på Rogn-stranda. Nå står den for riving etter at tomten er regulert til friareal, og en elevgruppe ved Grasmyr ungdomsskole har visse planer i denne forbindelse. Etter initiativ fra Bamble Historielag arbeides det med et elevprosjekt som går ut på å rive hytta og sette den opp igjen i Sundbykåsa. En kjempefin ide, må vi si, og en ny måte å lære historie på!

SLO LAG MED EN SJØMANN

Gullsmed Rolf Thommesen i Ekstrand som er sterkt engasjert i Bamble-historien, har samlet endel stoff om Lomanns-Maria. Selv er han født etter hennes død, men gjennom en rekke fortellinger fra eldre folk har han fått et godt innblikk i hennes livshistorie. Han forteller:

— Da Maria gikk over grensen kom hun først til Halden, hvor hun slo lag med en sjømann. Lykken blomstret og den unge kvinnen syntes nå at livets gode makter sto henne bi. Sjømannen var matros ombord i en seilskute, og han var en slektning av skipperen ombord. Han fikk således ordnet det slik for Maria at hun ble tjenestepike i skipperboligen, mens han selv kastet loss med kurs for England. Maria gikk til tjenesten med liv og lyst, men også denne gangen ble gledene av kort varighet. Skipperfruen var ikke noen hyggelig madam å arbeide for, og Maria forsto etterhvert at dette ikke var noe blivende sted. Men hun besluttet å holde ut til skuta kom hjem med hennes kjære matros.

Tiden gikk og en vakker dag stevnet skuta inn på fjorden, men skipperen kom alene. Med sørgmodig blick tok han Marias hand i sin og

Lomanns-Marias hytte på Rognstranda. Holger Enger fra Maridalen ved Oslo har feriert i hytta de fleste somrene etter krigen.—Jeg har verken sett eller hørt noe gjenferd etter den gamle daga, betror han oss.

fortalte med grøtet stemme at hennes venn var blitt syk i England og at han døde der av lungebetennelse. Kapteinen hadde en pakke med, og dette var en presang til Maria fra hennes avdøde venn. Like før han sovnet inn hadde han bedt skipperen om å gi denne pakken til Maria. Det var en nydelig kopp med skål, og på koppen var det bilde av et lite hus med to vinduer. Hun holdt koppen opp mot lyset og lot solen skinne inn over det vakre lille huset. En slik liten bolig for seg selv, det ble Marias drøm. Og denne gleden skulle hun få oppleve.

BEGYNT SOM SIRKUSARTIST

Verden raste sammen for Maria da hun fikk den sørgelige nyheten, men hun hadde møtt motgang før og forsto at livet måtte gå videre. Nå besluttet hun å rømme fra den steinharde skipperfrua så snart det lot seg gjøre. Og dette skjedde allerede i grålysningen dagen etter at skipperen hadde lagt ut på ny langreis.

Maria tok landeveien fatt og tjente til livets opphold med forskjellige småjobber. En dag kom hun forbi et stort sirkus og ung og pen

som hun var, klarte hun å få jobb på dagen. Her kom Maria i kontakt med mange slags mennesker. Hun lærte seg å spå i kaffegrut og mestret etterhvert denne kunsten helt fullkomment. Hun ble også en flink linedanser, og det ble mange opptredener.

Men drømmen var å få et eget sted å bo, i fred og ro — og i kontakt med naturen. Ved sirkuset hadde hun spart opp noen slanter og nå bega hun seg på nytt langs landeveien. I Østfold traff hun en mann som gikk og bar på en skjærsliperkrakk. De kom i prat, og mannen presenterte seg som Martin Lomann. Han hadde tenkt seg til Bamble hvor det var gruvedrift og gode muligheter for arbeide, og de ble enige om å slå seg i lag.

MED SJAL OG KRITTPIBE

På en liten husmannsplass under Grasmyr fikk Martin og Maria kjøpt en eldre tømmerstue, nøyaktig lik det idylliske huset på koppen. Her følte hun seg hjemme fra første stund. Martin fartet rundt som skjærsliper og kjelesmed, men døde før århundreskiftet. Maria ble igjen ale-

ne, og hun levde i fattige kår, men led ingen nød. Folk var snille mot henne, og hun tjente litt på å selge sopelimer som hun laget av krekling. Mange stakk innom for å bli spådd, og spådommene slo til både på godt og vondt. Selv de mest illevarslende hendelser la hun som regel frem uten noe særlig omsvøp. Denne trauste kvinneskikkelsen med sjal og krittpipe er det mange eldre barnblinger som husker den dag i dag.

I 1910 ble idyllen brutt ved Korsalen. En mann fra Moss hadde kjøpt kalksteinsrettigheter av flere grunneiere, og det varte ikke lenge for skuddsalvene ga gjenklang i åsene. Kalk-

steinsdriften åt seg nærmere og nærmere Marias drømmeslott» og en dag sto det en bergverksingeniør på trappen med flyttebeskjed.

Så ble Lomanns-Maria skaffet ny tomt på gården Sundbykåsa, der hvor det i dag er miljø-senter for skoleungdom. I den nordre del av eiendommen, tett ved den gamle Langesundsveien som gikk mot Sundby, satte bergverks-selskapet opp et nytt lite hus til henne. Og det var dette som etter hennes død ble solgt og flyttet til Rognstranda.

Hvem er det som kan fortelle oss flere historier om Lomanns-Maria?

Ytterligere informasjon om Lomanns-Maria

av Jan Christensen

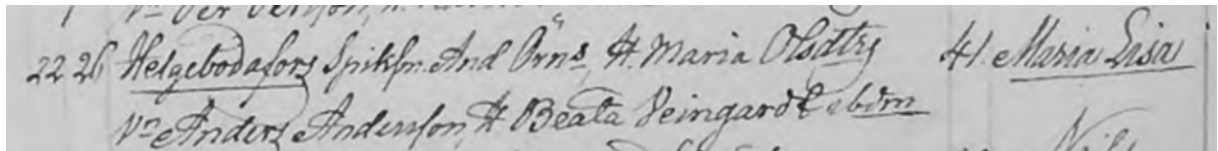
Siden 1985, da artikkelen ble skrevet, har det blitt lettere å forske rundt personer. En mengde kilder er nå digitalisert og er tilgjengelig fra vår egen stue.

Så jeg tenkte at det måtte da være mulig å finne litt mere informasjon om Maria.

I folketellingen 1875 fant jeg det første sporet.

På plassen Pøtseter eller Pøtten under Aasildsrød i Brunlanes finner vi Martin Lomann Nilsen, 65 år fra Stokke. Han er oppgitt å være gift med Marie Lisa Andersdotter Ørn, født 1843 i Edde i Värmland. Martin er omflakkende blikkenslager.

Dermed var det over til Sverige, og i Eda församling rett over grensa ved Magnor finner jeg født 22 juli 1843 (døpt 26 juli) Maria Lisa, som datter til Spiksmed Anders Ørn og hans kone Maria Olsdatter på Helgebodafors. Dette ekteparet giftet seg i Eda 17 okt 1828 i Helgeboda. Anders var 25 år og Maria 24.

Anders Ørn og Maria Olsdotter hadde ytterligere barn:

Karl Ørn, f. 31 jan 1833

Jordan Ørn, f. 23 aug 1837, død 1846.

Jordan Ørn, f. 21 jan 1848. Denne Jordan Ørn flyttet også til Norge og bosatte seg i Ullensaker, hvor han giftet seg med Astrid Halvorsen og fikk etterslekt.

Både Marie-Lisa og Jordan reiste til Norge i 1869.

Via søking på nettet kom jeg i kontakt med Jordan Ørns tippoldebarn bosatt i Horten, så det viser seg at Lomanns-Maria hadde søsken i Norge.

Kilder: Folketelling 1875— Registreringscentralen for historiske data.

Kirkebøker og hushørelsesprotokoller for Eda församling—ArkivDigital Online

Ytterligere informasjon om Martin Lomann Nilsen

av Terje Rehn Holm-Johnsen

Vi leste over her en artikkel fra Varden om Lomanns-Maria, spåkona i Bamble. Vi ser at hun er av svensk smedslekt, men det sies ikke så mye om hennes ektemann i Norge/Bamble.

Han het Martin Lomann Nilsen og var norsk, i alle fall i de nærmeste generasjonene. Han er av taterslekt. Faren kalte seg gullsmed og skal være fra Tønsbergkanten. Moren skal være fra Kristiansandskanten. Martin selv ble født i Stokke i desember 1810¹. Han ble døpt som Martin Nilsen slik at mellomnavnet Lomann har tilkommet seinere. Hvorfra han fikk det vet jeg ikke. Så vidt jeg vet var ikke det navnet brukt i slekta tidligere. Faren ble innimellom kalt for Nils Christensen Hofmann, angivelig født i Sem i Vestfold ca 1763 dersom vi skal tro det presten i Bamble skriver ved hans død der i 1841². Morens navn var Anne Marie Christophersdatter, hun skal angivelig være født ca 1774 på "Kristiansandskanten". Blant annet nevner den kjente sosiologen og omstreifer-presten Eilert Sundt Hofmann i flere omganger i sine avhandlinger for fantefolket på Øst-, Sør- og Vestlandet.

Martin har flere søsken hvorav de fleste ble i området Vestfold/Telemark. 2 av søstrene ble gift med medlemmer av Barlin følget som opprinnelig kom fra Østfold/Akershus, men som forgreinet seg til Vestfold og Telemark.

Martin gifter seg 12. desember 1834 med ei Birthe Marie Pedersdatter. Hun skal være født ca 1812. Ekteskapet stod i Hedrum kirke. Paret bor da på Ulvedalen i Hedrum. Her bruker han tilnavnet Lohman.

Martin reiser rundt om mellom Vestfold og Telemark, blant annet sammen med sin nevø Nils Anton Olsen Barlin og hans familie. I 1845 ble det foretatt en telling av samtlige tatere/fanter/omstreifere i Norge. I Solum innrapporteres det at et følge sitter fengslet der for tyveri 31. desember samme år. I dette tilfellet finner vi Martin Lohmann Nilsen, hans kone Birthe samt nevøen Nils Anton Olsen Barlin og hans familie. Birthe Marie oppgir da å være fra Åsgårdsstrand. Martin og kona har også blitt innrapportert i Sannidal samme året men kalles da feilaktig for Martin Lumthen med kone. Også her er han sammen med Nils Anton og familien. Det nevnes ikke barn av Martin og Birthe Marie.

Martin og Birthe Marie har ikke barn sammen så vidt jeg vet. I 1865 bor de på Lille Herre hvor Martin livnærte seg som blikkenslager.

10 år etter bor han sammen med Marie Elise Andersdatter Øhrn. De bor da i Brunlanes i Vestfold, men som tidligere fortalt reiste Martin mellom de to fylkene. De gifter seg først 10. november 1876 i Bamble, og Martin kalles da for enkemann og blikkenslager; han bor i Omborsnes. Maries far er da nevnt som hammersmed.

I 1891 bor Martin og Marie på Ekstrand. Der dør gift fattiglem Martin den 3. mai 1891 av koldbrann.

1) Vestfold fylke, Stokke, Ministerialbok nr. 4 (1804-1815), Fødte og døde 1811, side 186-187.

2) Telemark fylke, Bamble, Ministerialbok (1834-1853), Døde og begravede, side 512-513.

3) Fantefortegnelsen 1862, utgitt 1995 av Norsk Lokalhistorisk institutt.

4) Vestfold fylke, Hedrum, Klokkerbok nr. I 3 (1817-1835), Ekteviede 1834, side 445-446.

5) Fantefortegnelsen 1845, utgitt 1992 av Norsk Lokalhistorisk institutt.

6) Telemark fylke, Bamble i Bamble, Klokkerbok nr. I 7 (1876-1877), Ekteviede 1876, side 234.

7) Telemark fylke, Bamble i Bamble, Ministerialbok nr. I 8 (1888-1900), Døde og begravede 1891, side 344.

ERIK GUSTAV GUSTAVSEN (1825-1889)

«Bortløpen» fra sin svenske kone og gift pånytt her i distriktet

Av Ivar Kokkersvold

Innledning

For mange år siden fant jeg en spesiell sak i 1865-tellingen for Eidanger, se utsnitt nederst på sida. Bostedet var plassen Ulvsbru under Langangen i Eidanger.

Her oppgis et ugift par med 3 barn samt ei tjenestepike. «Huusholdersken» Karen Kristoffersdatter var et barnebarn av mine «stamforeldre» på gården Nedre Kokkersvold; Anders Olsen (1753-1806) og Dorte Rasmusdatter (1757-1819).

Siden hun er ikke i min slektslinje lot jeg være å undersøke saken mer der og da; bare merket meg den for å kunne ta den opp seinere. Og det var først nylig jeg fant den fram igjen.

Samboerforholdet

Ved dåpen 6/4-1863 av tvillingene Carl Gustav og Elise Kirstine blir de oppgitt som «uægte» og barnefaren oppgitt som «gift mand fra Sverige»!

Klart at en da blir spent på de videre undersøkelser. Jeg hadde hørt noen «rykter» om at noen av disse svenske innvandrerne kunne ha en kone i Sverige og en annen i Norge.

Saken får imidlertid et noe annet forløp i fortsettelsen. Ved de to neste barnedåper ble

barna fortsatt ble oppgitt som uekte, men hvor barnefaren ble oppgitt som fraskilt mann.

Presten har også ved 3. barn tilleggsført at paret ble ekteviet 1/10-1871. Det 4. barn som også kom før de ble gift, ble hjemmedøpt hvor da presten i sin innføring bemerket at «oppgaven faaet av barnefaderen, hafver 3 uægte børn før med samme qvinde».

Samboerparet Erik Gustav Gustavsen og Karen Kirstine Kristoffersdatter ble så ekteviet i Eidanger den 1/10-1871. Han blir her oppgitt som fraskilt mann med anmerkninger om: «Hans første Ægteskab hevet ved Skilsmisse-Dom af Carlstad Dom-Capitel af 21/3-1866. (...) Hun ikke før gift (om Karen Kristoffersdatter). Kongl. Bevilling af 13/7-71 for den til D..sition af N.(orges) Lovs 3 - 18 - 8.

Hans første Kone lenge siden gift paa ny.»

Mer om skilsmisse og dom på den tida i avslutningen av denne artikkelen.

I kirkebokprotokollen for ekteskapet er det videre oppgitt at han er født 10/7-1825 i Dalsland i Sverige, og at hans far var Gustav Eriksen. Viktige opplysninger for å finne ham i Sverige og hans slekt der.

1865-tellingen for plassen Ulvsbru u/Langangen, Eidanger

H.nr.	Navn	Alder/født	Fødested	Familiestilling	Sivilstand	Yrke
01	Erek Gustavsen	45	Sverrige	Husfader	ug	Husmand med Jord
01	Karen Kristoffersdatter	40	Eidanger		ug	Huusholderske
01	Karl Ereksen	4	Eidanger	deres %hans% Søn	ug	
01	Edevart Ereksen	1	Eidanger	deres %hans% Søn	ug	
01	Elise Ereksdatter	4	Eidanger	Datter %hans%	ug	
01	Soffie Levorsdatter	11	Eidanger		ug	Tjenestepige

Litt om svenske kirkebøker

I likhet med her i landet er det i svenske kirkebøker protokollført fødsel/dåp, ekteskap, død og begravelser m.v. Men de svenske kirkebøkene har også såkalte «husförhör» som var den svenske kirkes årlige kontroll av forsamlingens bibelkunnskaper, lese-evne og viten om Luthers lille katekisme. Denne kontrollen gjaldt alle, og det ble satt karakter for hver persons kunnskaper. Samtidig var det en kontroll om tidligere opplysninger i forsamlingsprotokollen stemte. En ordningen som gjaldt fra 1696 fram til slutten av 1800-tallet.

Disse protokollene, husförhörlängder, inneholder ofte mange viktige tilleggsopplysninger.

Stedsnavn i Dalsland, Sverige

I oppslagerne om ham i den svenske kirkebøker framkom mange stedsnavn jeg ikke fant igjen på dagens kart på nettet. Spesielt datidens sogneinndeling var til «hodebry». Men jeg fant utav det til slutt, og tar med en oversikt i egen rubrikk.

Hans svenske slekt

Erik Gustav Gustavsen eller Erik Gustaf Gustafsson som navnet ble skrevet i Sverige,

sine foreldre var:

- Gustaf Eriksson (1798-1883)
- Lisa Eriksdotter (1800-1867)

Faren Gustav Eriksson ble født 10/4-1798 i Ånimskog som sønn av Erik Mattson og Lisa Andersdotter. Mora Lisa Eriksdotter ble født 5/8-1800 som datter av Erik Nilsson og Anna Nilsdotter i Tydje.

Foreldrene giftet seg 23/12-1824 i Tösse med Tydje. De bodde først på torpet Torud under Amundebyn, Tydje og som han overtok etter at hans far døde i 1825.

Amundebyn er i en eldre svensk beskrivelse av sognet oppgitt som «militær boställe». Trolig var det et gårdsbruk som militære offiserer ble tildelt og drevet med av tjenestefolk og torpare. Faren og bestefaren er oppgitt som torpare her.

Foreldrene flyttet litt rundt i sognet inntil de kom Signerud i 1831, og der var familien i lang tid framover. Denne flyttingen kan tyde på at de var såkalte «statare»; d.v.s. gifte tjenestefolk på ett-års kontakter som kunne få tildelt torp under gården. (Mer om staterne i forrige nummer av bladet).

Dalsland

Dalsland er området vest for innsjøen Vänern og ut mot Bohuslän. Det grenser mot Norge med Dals-Ed. Inntil 1998 var det nordre del av Älvsborg län, og ble da sammenslått til Västres Götalands län.

Kartet viser ellers nåværende kommuneinndeling hvor da Amål og Mellerud er de aktuelle i denne saken.

Nåværende kommune Amål består av de tidligere sognene: Mo, Amål, Edsleskog, Tösse med Tydje, Fröskog og Ånimskog. Tydje og Tösse var tidligere egne kirkesogn, men ble omkring 1800 slått sammen til en kirkeforsamling.

Mellerud kommune av de tidligere sogn: Skålerud, Dalskog, Gunnarsnäs, Holm, Ör, Järn, Erikstad, Grinstad og Bolstad.

Barn av Lisa Eriksdotter og Gustaf Eriksen:

1. Erik Gustaf Gustafsson, født 10/7-1825 på Torud, Tydje. Utflyttet 1842.
2. Anna Kajsa Gustafsdotter, født 3/12-1826 på Ödegården, Tydje. Utflyttet 1842.
3. Fredrik Gustafson, født 14/3-1828 på Torud. Død 1829.
4. Gustafva Gustafsdotter, født 21/6-1829 Torud. Død 1830.
5. Fredrik Gustafsson, født 14/3-1831 på Frillsätertorp, Tydje. Konfirmert 1845.
6. Carl Magnus Gustafsson, født 22/4-1833 på Signerud. I dåpsboka er han ført opp som Carl Gustav, men i forhørslingen 1831-38 er navnet rettet til Carl Magnus. Utflyttet til Norge i 1852. Mer om ham seinere.
7. Stina Lisa Gustafsdotter, født 3/12-1835 på Signerud. Utflyttingsattest 1853 og 57 til Fröskog (innen nåværende samme kommune Åmål).
8. Johanna Gustafsdotter, født 7/9-1837 på Signerud. Utflyttet 1857 til Fröskog. Muligens dro hun og søsteren Stina Lisa sammen dit.
9. Johannes Gustafsson, tvilling, født 17/3-1841 på Signerud. Utflyttet til Norge 1858. Det kan være ham vi finner i 1865-tellingen for

Sarpsborg; en skreddersvend født i Sverige 1841.

10. Sophia Gustafsdotter, tvilling, født 17/3-1841 på Signerud. Død 1841.

Fra og med forhørslingen 1856-60 er familien betegnet som «utfattig» som jeg regner med tilsvarer den norske ordet «lutfattig». Så familien levde nok da i svært usle kår. De bodde da i en «backstuga», se egen rubrikk.

Mora Lisa Eriksdotter døde 26/6-1867 på Signerud, Tösse.

Fattiglem Gustav Eriksen døde 4/5-1883 i Rokke i Berg, Østfold og begravet samme sted; 85 år gammel. Det er en opplysning bekreftet både i kirkeboka fra stedet og i kirkebokprotokollen fra Tösse/Tydje. Det var da litt av en reise for en gammel fattig mann; høyst sannsynlig til fots.

Hans svenske ekteskap

Erik Gustaf Gustafsson flyttet ut fra sine foreldre i 1842 som tidligere nevnt. Deretter finner jeg ham gift 4/2-1854 i Tösse med Maria Cajsa Eriksdotter født 11/10-1831 i Ör. Paret oppholdt seg da på Vänsberg i Tösse.

Kona var datter av torpare Erik Ekström og

Backstuga

Fra den svenske Wikipedia:
<http://wikipedia.se/>

En backstuga är en liten, enkel stuga belägen på annans mark, bebodd av personer som inte huvudsakligen sysslade med jordbruk. Ofta låg dessa stugor på allmänningar (jämför med torp), i allmänhet på stenig mark som inte dög att bruka, inte sällan i en skogsbacke. Begreppet är känt sedan början av 1600-talet.

Backstugor beboddes ofta av gamla och/eller fattiga människor. Många tjänstgjorde som "pensionärsbostad" för gamla föräldrar, pensionerade trotjänare eller socknens fattighjon. Dessa personer kallades backstugusittare. Backstuga kan även syfta på så kallade "jord-stugor", som byggts delvis nedgrävda i marken (..).

Backstuga i Småland 1925
Kilde: <http://wikipedia.se/>

Maja Lisa Eriksdotter på Hjærtungen i Ör. Hennes far døde der i 1849. Det er flere steder Ör i Sverige, men her gjelder det sognet som inn-gikk i nåværende kommune Mellerud i Dalsland.

Han ble ved ekteskapet oppgitt som fältjäger. Det er en betegnelse på elitesoldater spesielt trent som skarpskyttere, kamp i felten og for rekognosering.

Paret fikk en datter Elisabeth født 8/6-1854 i Tösse. Familien flyttet så samme år til hennes hjemsted Hjærtungen. Han hadde da sluttet som soldat og var blitt «arbetskar».

Förhörlängden 1856-60 for Hjærtungen, Ör gir mange nye opplysninger:

- datteren Elisabeth døde 1856.
- han bortløpen fra hustruen 1856. I «Norrige». Kona har «låtit utgå lysning» etter ham i 1859.
- kona Maja Kajsa får en sønn, Karl Johan, født 28/12-1860. Far ikke oppgitt.
- hun får en arbeidsattest 7/4-1860 til Norge men reiser ikke da.

Neste förhörlängd 1861-65:

- han «bortløpen» fra kona. Var hjemme 61. Utfyttingsattest 26/2-61 til «Danger i Norrige».
- hun har søkt skilsmisse ifra herredsretten, men ikke ennå fått skilsmessebrev fra Dom-Kapitlet.
- hun ble oppgitt være i tjeneste hos O.H. Hytten på Landssykehuset, Tønsberg i Norge 62.
- hennes sønn Karl Johan dør 3/4-1861.

Förhörlängden 1861-65 oppgi at han var «bortløpen» 1854. Det overensstemmer ikke med opplysninger fra tidligere, så det er nok en feilopplysning.

Videre oppgis så at Erik Gustav var en tur tilbake i Sverige 1861. Det var da 1 år og 9 mnd. før hans barn i Langangen ble født, så det gir oss intet klart svar på om det var før eller etter at han innledet et nytt parforhold. Hvorfor han dro/rømte fra kona i Sverige er også et ubesvart spørsmål.

Opplysningene om ham i Sverige viser at han kom fra fattige kår, vervet seg som soldat, giftet seg, fikk en datter og deretter skulle livnære seg og familien som arbeidskar. Forholdene i Sverige på 1800-tallet var preget av be-folkningsvekst og stor mangel på arbeid. Så at han måtte over til Norge for å få arbeid i likhet med mange andre svensker på den tida, er en grei slutning. Men det videre forløp blir kun spekulasjon.

Ellers har jeg søkt etter eks-kona her i landet og hennes nye ekteskap, men ikke funnet noe om hennes videre skjebne.

Erik Gustav Gustavsen her i landet

Han dro som nevnt, fra Sverige til Norge i 1856. Den første opplysningen jeg har om ham i norske kilder er den tidligere nevnte barnedåp i 1862. Jeg vil tro at hans veg fram til Langangen har vært via Østfold og tatt arbeid der det var å få.

På 1850-tallet kom det mange svensker til Langangen i forbindelse med veganleggene her. Den sørlandske hovedveg gjennom bygda ble utbedret med ny bru over sundet og de bratte og besværlige Kokkersvoldbakkene lagt om. (En omlegging med bl.a. ei sløyfe med bru, korketrekkeren, i øvre del). Trolig var han en av disse svenske anleggsarbeidere.

Barn av Erik Gustavsen og Karen Kirstine Kristoffersdatter:

1. Karl Gustav Eriksen, tvilling, født 18/11-1862 på Ulsbru u/Langangen. Død 1920. Gift 31/1-1890 med Mathilde Amalie f. Antonisdatter fra Tvedalen. I 1910-tellingen bosatt i Langangen med en sønn. Hans yrke var da skog- og isarbeider. Ved dåpen av sønnen Erik i 1901 er han imidlertid oppgitt som sjømann. (Denne sønnen Erik ble min onkel da han giftet seg med tante Agnes f. Kokkersvold).
2. Elise Kirstine Eriksdatter, tvilling, født 18/11-1862 på Ulsbru. Gift 15/1-1888 med Abraham Andersen fra Bålsrød i Brunlanes. I 1900-tellingen bosatt i Langangen med 4 barn. Hun hadde da tatt ektemannens etternavn.
3. Edvard Karinius Eriksen, født 12/2-1865 på

Ulvbru, død 1926 på Stokkesund i Brunlanes. Gift 14/3-1890 med Mathilde Amalie f. Jacobsdatter fra Stokkesund. I 1910-tellingen bosatt på Stokkesund (feste-tomt) med 2 barn. Han oppgis som fisker.

4. Ole Andreas Eriksen, født 27/5-1870 på Grinna, Langangen. Gift 4/5-1902 med Milda Lovise f. Antonisdatter, søster til hans brors kone. Ifølge gårds- og slekthistorien for Eidanger døde han i Amerika.

Familien flyttet fra Ulvbru til Grinna ved sundet i Langangen omkring 1870, og han døde der 12/5-1889 og oppgis da som arbeidsmann. På den tida var isutførsel og trelasthandel store næringer i Langangen, og det var trolig innen disse han mest arbeidet.

Kona Karen Kristine Kristoffersdatter bodde hos sønnen Karl Gustav i 1891-tellingen, og hun døde 12/10-1896 på Grinna.

Hans bror Carl Magnus Gustavsen som kom til Løvsjø i Eidanger

Han dro fra Sverige til Norge i 1852 ifølge den svenske förhörslängden, og den første opplysning jeg har om her i landet er en innflytting til Lunde i Eidanger sommeren 1856. Lunde er nok da Lunde-gårdene på Heistad.

Deretter ekteskapet 2/1-1863 med Maren Pedersdatter fra Løvsjø. Hun var datter av Peder Andersen (1794-1878) og Gunild Marie Gunulsdatter (1797-1875) på gårdsbruket Løvsjø i Eidanger; gnr. 60 bnr. 7.

Ved giftemålet oppgis han som 29 1/2 år, født i Tydje, Elfsborg len og hans far het Gustav Eriksen, Signerud i Tydje. Eidangerboka av I.C. Ramberg oppgir ham også som bror av Erik Ulsbru.

Han var skredder. Forloveren ved giftemålet var skreddermester Ole Olsen i Brevik, og en kan vel da anta at han hadde vært skreddersvend der.

I 1865 tellingen bodde paret på Løvsjø med 2 barn. Han ble da oppført som huseier og skredder. I 1900-tellingen bosatt samme sted

og da uten noen hjemmeværende barn.

I 1878 overtok han gårdsbruket etter sin svigerfar. Med den overtakelsen ble han mer gårdbruker enn skredder sies det i gårds- og slekthistorien for Eidanger.

Barn av Carl Magnus Gustavsen og Maren Pedersdatter:

1. Elise Carlsdatter, født 27/9-1863 på Løvsjø, død 1961. Gift med Halvor Jørgensen og bodde i Brevik fram til de overtok Løvsjø etter hennes foreldre. I 1900-tellingen var paret bosatt på Sættet, Brevik med 3 barn. Ektemannens yrke var isstuer. Hun hadde da tatt mannens etternavn, Jørgensen.
2. Gustav Peder Carlsen, født 29/4-1865, død 1950. Gift 1.g. med Marie Elise Eriksdatter (1865-1913) fra Nordre Grava, og fikk 3 barn med henne. Familien var bosatt på Nordre Grava så lenge kona levde. Deretter bosatt på gården Hvalen som han hadde kjøpt i 1906. Han giftet seg pånytt med Gunda Marie Gundersdatter. Gården Hvalen ble solgt i 1931 og deretter bosatt i hus på Gunneklev.
3. Gunnild Maria Carlsdatter, født 27/3-1866 på Løvsjø, død 1956. Gift med enkemann Karl August Johansen fra Sverige, og paret bodde på Furulund, gnr. 60 bnr. 11, utskilt fra Løvsjø. Paret fikk 4 barn, og han hadde 4 barn fra før.
4. Karl Martin Carlsen, født 20/3-1870 på Løvsjø.
5. Anna Carlsdatter, født 29/12-1872, hjemmedøpt og døde snart etter.

Kona Maren Pedersdatter døde 1908 på Løvsjø, og Carl Magnus Gustavsen i 1918.

Litt om skilsmisse og dom på 1800-tallet

Ifølge Norsk historisk leksikon (S.Imsen og H.Winge) kunne ekteskap bare unntaksvis oppløses utfra følgende grunner:

- hor (utenom ekteskapelige forhold)
- ondsinnet fravær på minst 3 år.
- mishandling av ektefellen.

Fra 1750 ble også livsvarig straffarbeid og forbrytelse regnet som skilsmissegrunn.

Skilsmissen kunne bare skje gjennom dom. Denne lovgivningen var utfra datiden forståelse av landets religion, og jeg vil anta at Sverige med samme religion hadde tilsvarende regler.

Domkapitel var et prestekollegium ved en domkirke. Både et råd og en domstol for kirkelige og religiøse forhold; inklusiv ekteskapsaker. Etter reformasjonen ble dets oppgaver mer og mer innskrenket og helt avskaffet på slutten av 1800-tallet.

Skilsmisedommen i denne saken, Karlstad Domkapitel, har jeg ikke funnet på ArkivDigital. Men vi ser jo at skilsmissegrunnene foreligger med hans fravær på langt over 3 år og hor fra begge (hennes barn i 1860 og hans barn før ekteskapet deres ble lovlig oppløst).

Noen avsluttende ord

En slektshistorie som startet med et par med noen «uægte» unger, så en skilsmisedom og endte opp i en beretning om hva fattigdom og nød i Sverige på den tida kunne føre til.

Så - en takk til Kari Aabelvik for velvillig bistand med oppslag i svenske kirkebøker, og til Elisabeth Skaret for slektsopplysninger.

Kilder:

1. *Svenske kirkebøker på ArkivDigital.*
2. *Kirkebøker for Eidanger og Brunlanes.*
3. *Folketellinger 1865, 1891, 1900 og 1910 for Eidanger.*
4. *Folketellinger 1900 og 1910 for Brunlanes.*
5. *Gårds- og slektshistorien for Eidanger, bind 2 og 3.*
6. *Svenske Wikipedia på nettet.*

Svingbrua - korketrekkeren

Over et foto av den gamle svingbrua av stein som ble bygget omkring 1860. Fotoet er tatt i forbindelse med byggingen av ny bru 1940/41.

Til venstre den nye brua av betong, og vi ser jo at det da ble betydelig mer plass bl.a. til militære transporter.

Det er godt mulig at Erik Gustav Gustavsen var med på å bygge den gamle steinbrua.

Fra gamle postkort.

Min oldefar fra Sverige - Erik Gustav Rehn

Av Terje Rehn Holm-Johnsen

Grenadjärstorpet no. 72, Restad stora Rusthålet. I dette lille soldattorpet ble Gustaf Eric født. Her vokste han også opp med mor, far og 9 søsken. Torpet er fortsatt i familiens eie. Her er også bildet av tippoldefar som livgrenadjär.

Tippoldefar var soldat i Sverige. Han var av gamle svenske slekter, hovedsakelig fra Östergötlands län. Av hans forfedre var det mange soldater siden vi vet at Sverige var et mektig land som deltok i mange kriger i Europa. Et eksempel på det er en av mine aner, Vojtek Pålsson, en krigsfange fra Polen som fikk seg et nytt liv i Sverige med en gård, en kone og etterslekt. Ellers var det husmenn, gårdbrukere, vertshuseiere og prester. Utfordringen var gjerne å finne ut av hva svenske yrkestitler som "kyrkoherd", "arrendator" og "rusthållare" betydde. Et tips til alle der er at man kan bruke Anbytarforum under den svenske nett-avisen "Rötter" som blant annet har en diskusjon hvor man kan poste yrkestitler og få beskrevet hva dette er. Denne finner dere på genealogi.se.

Tippoldefar var døpt Oscar Fredrik Andersson. Han var født 20. juni 1851 på Eneby Norrgård i Östra Eneby. Tippoldemor var Johanna Wilhelmina Carlsson, født 5. oktober 1849 i Styrstad. Da Oscar Fredrik fikk stillingen som livgrenadjär i 1874 så måtte han også velge seg et "soldatnavn". I følge familietradisjonen så var ikke Oscar Fredrik mer oppfinnsom enn at han valgte etternavnet til sin forgjenger som het Grehn, men fjernet G'en slik at etternavnet ble Rehn.

Det var slik at soldater i Sverige måtte alle soldater har unike navn. Ofte tok de dette fra sine torp, eller man konstruerte ord, som tippoldefar gjorde. Andre tok navn som skulle vise gode soldategenskaper, som f.eks. Frisk, Rask eller Lejon. En av mine aner tok soldatnavnet Sparf (spurv) og jeg undres litt hva slags soldategenskaper det skulle gjenspeile. Tippoldefar og tippoldemor var bosatt på torp nr. 72, Restad i Östra Eneby. Denne plassen ligger tett på Norrköping i Sverige. Seinere flyttet de sørover til Mjölby nærmere Vättern hvor paret bodde til sin død. Tippoldefar døde 24. mars 1937, tippoldemor døde 4. juli 1919.

Oscar Fredrik og kona Johanne Wilhelmine hadde tilsammen 10 barn, men 2 av dem døde som veldig unge (innenfor sine 3 første leveår).

Barna deres var:

Karl Fredrik Hagberg. Født 21. september 1876 i Tingstad. Død 30. mai 1958 i Stora Malm.

Gift med Edit Charlotta Larson, 3 barn.

Frans Oscar Franzén. Født 14. juni 1878 i Tingstad. Død 5. oktober 1947 i Göteborg. Ingen barn.

Erik Gustav Rehn. Født 7. april 1880 i Tingstad.

Død 23. februar 1969 i Karlskoga. Gift med Nilsine Antonia Andersen og deretter skilt, 5 barn.

Elin Wilhelmina Rehn. Født 18. juli 1882 i Tingstad. Død 1. desember 1950 i Hova. Gift en gang med Johan Alfred Åberg, 8 barn (en sønn med en ukjent døde 2 år gammel i 1904).

Hulda Charlotta (Ina) Rehn. Født 25. april 1884 i Tingstad. Død 13. mai 1970 i Stockholm. Gift flere ganger, blant annet med Emanuel Paolo Guerrini fra Roma, deretter med Nils Enberg. tilsammen 2 barn (1 sønn i Sverige, og en sønn som ble igjen i Italia med sin far).

Anna Lovisa Rehn. Født 3. april 1886 i Tingstad. Død 28. mars 1963 i Stockholm. Gift med August Severin Karlsson Erlandsson, 1 barn.

Johan Thure Rehn. Født 15. april 1888 i Tingstad. Død 22. november 1962 i Stora Kil. Gift første gang med Ester Maria Gustafsson, andre gang med Naemi Dahlén. Tilsammen 5 barn.

Jenny Victoria Rehn. Født 11. oktober 1891 i Tingstad. Død samme sted 23. august 1894.

Kataraina Albertina Rehn. Født 6. august 1893 i Tingstad. Død samme sted 9. september 1893.

Maria Linnea Rehn. Født 14. september 1894 i Tingstad. Død 30. oktober 1992 i Norrköping. Gift med Nils Ture Bernhard Hedenqvist. 9 barn.

Min oldefar døde 3 år etter at jeg ble født og jeg traff ham aldri. Det er fordi han hadde flyttet hjem igjen etter at han 30 år tidligere ble skilt fra oldemor. Sine siste år tilbrakte han i Karlskoga hvor han også hadde slektninger.

Han ble, som fortalt tidligere, født på et soldattorp utenfor Norrköping. Gustaf Eric står det i kirkebooken, men han kalte seg alltid Erik Gustav.

Vi finner faktisk også spor etter en av Erik Gustavs brødre i Norge i 1920 idet broren Frans Oscar Franzén reiser til Spokane, Washington fra Kristiania med S/S Stavangerfjord. Han bor i Spokane fra 1913-1921 før han kommer tilbake til Sverige. Han er Cigarhandler i Norrköping ved utvandringen så det er ingenting som tyder på at han bodde i Norge selv.

Erik Gustav dro ut før han var 20 og i 1900 finner vi ham som "dräng" i Malinboda, Stora Malm, Sö-

dermanlands län. I 1902 flytter han til Östra Stenby og seinere til Skänninge hvor hans foreldre og hans yngre søsken bor. Deretter forsvinner alle spor etter han men jeg tror han allerede rundt den tiden kom til Norge selv om han ikke nevnes i folketellingen i Norge i 1910. Han skal ha arbeidet som raller, sjømann og hvalfanger i tiden i Norge. Første sporet hvor jeg finner ham i nevnt i Norge er når han mønstrer på som fyrbøter på fartøyet "Noruega". Skipet kommer fra Matanzas på Kuba og ankommer New York den 28. februar 1918.

Noruega, bygget på Sørlandet i 1908, seilte på Mexicogulfen og i den perioden oldefar var ombord var skipet eid av Wilh. Wilhelmsen. Skipet ble seinere solgt til Algerie og ble ødelagt i den spanske borgerkrigen i 1938.

Bildet er lånt fra www.norwayheritage.com

Jeg

hørte alltid at oldefar var en høy, hengslete mann og det bekreftes jo delvis av beskrivelsen av ham idet han kommer til New York i 1918: han er 5' 11" høy (drøye 180 cm), veier 180 pound (knappe 86 kg). Han var blant de lengste ombord på den tiden så han har nok blitt ansett som høy utifra datidens mål.

Som kjennetegn er tatoveringer på begge armer, noe som tyder på en mann som har seilt noen turer før.

Så, i 1920, kommer han til Helle i Skåtøy og treffer der Nilsine Antonia Andersen, datter av en stuert fra Danmark, Anders Peder Andersen, og ei taterjente fra Bamble, Nilsine Mathilde Nilsdatter (Barlin). De tar ut lysning 29. april 1920 men jeg har ikke lykkes å finne giftemålet deres. Antonie, som oldemor ble kalt, var i pinsemenigheten og det er vel mulig at de har giftet seg innen menigheten.

Som skytebas fikk oldefar arbeide der det var jobb å få. Det ser man på hvor hans barn er født. Oldefar og oldemor flyttet rundt om i Sør-Norge i Vestfold, Telemark og Aust-Agder. Han arbeidet ikke bare som rallar. Som barn hørte jeg om hvordan han som dyktig håndverker sprengte ut kjellere under husene uten at husene ble skadet.

Et ungdomsbilde av oldefar, antagelig i 20-åra.

På Øya i Brevik ble bestefar Arne Fredrik født. Det var 4. februar 1921. Siden moren var pinsevenn ble han ikke døpt. Arne Fredrik ble gift med Randi Rehn. Hun var fra Herre i Bamble og Arne bosatte seg og bodde der hele sitt voksne liv.

Han arbeidet med mye forskjellig. Han var sjømann, han arbeidet på sekkefabrikken på Herre, "Sekken", og han arbeidet som drosjesjåfør i Brevik og på Stat-helle. En periode hadde han egen bil og løyve. Han døde på Herre 30. juli 1990. Arne og Randi hadde 3 barn.

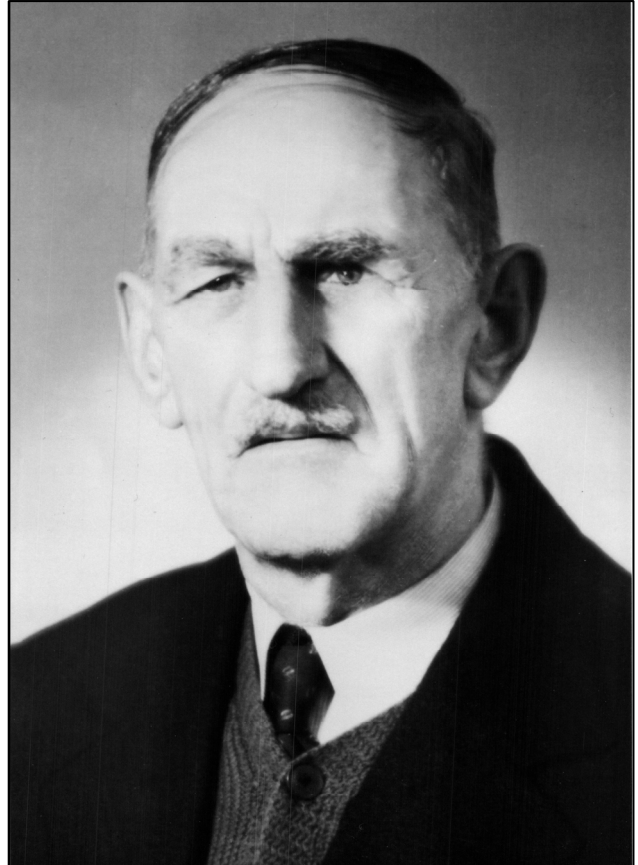
Erik Martin ble født i Drangedal 1923. Han ble gift med Solveig Torgny Hansen fra Tysnes. Hennes

halvsøster ble forøvrig gift med Erik Martins halvbror Georg Erland (Nilsine Antonie hadde han før hun giftet seg med oldefar). Erik Martin og Solveig bodde mest rundt i Grenland.

Erik arbeidet i alle år for BO bussene, både som sjåfør og seinere billettkontrollør. Han døde 16. januar 2009 i Skien. Erik og Solveig hadde 4 barn.

Hans Godtfred ble født i Søndeled 1. april 1925. Han ble gift med Ester Andora Jonsfet fra Drangedal.

Hans og Ester bodde i Kroken på Neslandsvatn.

Dette er bildet som jeg husker fra min morfars hjem, jeg synes alltid at oldefar så så skummel ut. Jeg fikk vite at han hadde et glassøye, og at han mistet øye i en skyte-ulykke.

Det sies at han kom hjem blodig en dag og med hånden foran det venstre øyet. Oldemor spør derfor om hva som er galt hvorpå oldefar svarer:

"Det er ikke noe, det er bare øyet".

Han arbeidet som sjømann, blant annet for Wilh. Wilhelmsen. Han døde i Drangedal 23. september 2012. Paret hadde 3 barn.

Thomas Wilhelm ble født i Bamble 28. juni 1926. Han ble gift med Evelyn Frida Andresen fra Larvik.

Thomas og Evelyn bodde i Larvik. Han døde der 9. januar 2008. De hadde 2 barn.

David ble født i Solum i 1928. Han ble gift med Else Marie fra Tønsberg og bodde på Skallevold utenfor Tønsberg. Han døde der 1. juni 2010. De hadde 3 barn.

*Her er de 4 yngste sønnene til Erik Gustav Rehn samlet i anledning et jubileum:
Fra venstre: Hans Godtfred Rehn, Erik Martin Rehn, David Rehn og Thomas Wilhelm Rehn.*

Oldefar ble skilt fra oldemor 2. oktober 1939 og flyttet hjem til Sverige. Han arbeider blant annet i Gårdsjö hvor en av hans søstre driver matservering. Oldefar arbeider blant annet med kullmiler. Han skal også ha jobbet på Bofors, hvor også min bestefar en tid jobbet sammen med ham, og han skal også ha arbeidet som bilmekaniker.

I sine gamle dager bor han på "vårdhemmet" i Karlskoga og dør der 23. februar 1969.

Graven til oldefar på Östra Skogskyrkogården i Karlskoga.

Kilder på nettet om svenskeinnvandringen

Kragerødistriktet

Kragerøutvalget: Svensk innvandring til Kragerødistriktet i siste halvdel av 1800.
Register lagt ut på DIS:

http://www.disnorge.no/arkiweb/filer_alle/kirkebok/sannkrag/svensk/

Østfold

Østfold historielag: Innflyttede svensker til Østfold 1812-1920
som er lagt ut på Digitalarkivet/Digitalpensjonatet:

<http://digitalarkivet.arkivverket.no/gen/sok/2/100653>

Mange svensker kom hit til distriktet sannsynligvis via Østfold, så dette er en høyst aktuell kilde for søk.

Ivar Kokkersvold

Klipp fra avisene

For oss som forsker på etterslekt så er avisene en viktig kilde. Nasjonalbiblioteket er på veg til å filme avisene som har vært utgitt i Norge men dette arbeidet går seint. Porsgrunn bibliotek har samlet 100 år med PD i sin kjeller, disse er til utlån for de som ønsker det.

Både på biblioteket i Porsgrunn og i Skien har de de fleste årganger av lokalavisene i Grenland og fylkesavisene i Telemark.

I kirkeboka finner jeg en innføring ang søster til min egen tippoldemor. Der står det at hun blir gravlagt sammen med 2 andre jenter fra Solum. De har omkommet i en drukningsulykke i Frierfjorden. Hva kan ha skjedd?

Jeg gjør et søk i Nasjonalbiblioteket og får napp på 2 steder: Romsdal Amtstidende og Stavanger Amtstidende og Adresseavis (begge fra 12. juni 1883). Disse har klippet dette fra avisen Grenmar som trykket dette 5. juni 1883, 2 dager etter ulykken.

4 Mennesker druknet.

Fra Porsgrund skrives den 5te Juni i "Grenmar": Søndags Formiddag seilede afsted herfra med Nordvest Vind en Kog, hvori et Følge bestaaende af en yngre Sømand, netop hjemkommen fra en treaars Søtur, en Typograf fra nærværende Blads Trykkeri og en nylig gift Styrmand med sin Kone samt 3 unge Piger for at tage sig en Søndagsudflygt. Efterat have seilet nedover Frierfyorden omtr. til Sortebogen og været iland for at koge Kaffe, seilede de Kl. ca. 2 saa smaat hjemover igjen. I den Hensigt at klare noget oppe i Masten entrede en af Gutterne op i denne, dette bevirkede, at Baaden krængede over i Læside; forskrækkede herover sprang de øvrige over til Luvart med den Følge, at Baaden kantrede og alle styrtede i Vandet. Der opstod herved en skrækkelig Forvirring med Jammer og Skrig, og inden der fra Land kom Baad ud, var de 3 unge Piger og den 23 Aars gamle Sømand, der ikke var svømmedygtig, forsvunden; de øvrige reddede sig, idet Manden reddede sin Kone, og den anden Gut kom svømmende iland efter flere forgjæves Forsøg paa at redde en af Pigerne. Der

blæste næsten ingen Vind, saa det altsaa blot var ren Ubesindighed og Mangel paa Aandsnærværelse, der var Skyld i, at saa mange Menneskeliv gik tabt. Stedet, hvor Ulykken skede, var kun et kort Stykke fra Land og paa en Dybde af 2 a 3 Favne. Ligene af de forulykkede bleve fundne igaar. Denne sørgelige Ulykke er en manende Opfordring til Folk om at bruge større Forsigtighed ved Seilture, ved hvilke man har altfor mange sørgelige Beviser paa Ubesindighed og Uagtsomhed.

Så, mye av det man snakker om rundt båt- og sjøvett i dag kan man også se her for 130 år siden. Ubesindighet, uaktsomhet og mangel på åndsnærværelse er årsak til mange dødsulykker på sjøen i dag også.

Litt om de forulykkede:

Karinius Aslaksen ble født 19. januar 1860 i Porsgrund. Han var sjømann. Ved sin død bodde han på Bjørnstad.

Carenius som han blir døpt, var sønn av Rorskarl Nils Aslaksen og hustru Anne Kirstine Halvorsdatter. Familien oppholder seg ved sønnens dåp på gården Riis i Gjerpen.

Juliette Sofie Tofte ble født 24. desember 1864 på Moldhaugen. Hun var ugift og bodde ved sin død på Bjørnstad.

Juliette Sophie, som hun blir døpt, er datter av Snedker Jens Pedersen Tufte og hans hustru Sophie Pedersdatter Moldhoug.

Gusta Kirstine Pedersen ble født i 25. januar 1859 på Østre Klyve. Hun var ugift og bodde ved sin død på Bjørnstad.

Hun er datter av Arbeider Isak Pedersen og Nicoline Pedersdatter Østre Klyve.

Karoline Bertine Knudsdatter ble født i 19. april 1867 på Bjørnstad. Hun var ugift og bodde ved sin død på Bjørnstad.

Hun er datter av Gårdmand Knud Kristensen og hustru Birthe Marie Gundersdatter Bjørnstad.

Hvilken relasjon det er mellom de 4 avdøde vet jeg ikke. Muligens var Karenius kjæreste med en av de tre jentene, og de 3 var venninner. Hvem de 3 andre i seilkoggen var, vet jeg heller ikke. Men utfra hva en leser her kan en vel tro at alle bodde på Vessia eller Bjørnstad i Solum.

Retting av noen feil og mangler i forrige blad

Innledningen om svenskeinnvandringen

I denne artikkelen var det falt ut enkelte deler/avsnitt som da er tatt med på nytt på side 3-4 i dette bladet.

Side 14:

Fotnote 9 er falt ut om at *agitatorer = ivrig forkjemper som ofte holdt møter og talte for saken i oppildnende ordelag Sammenliknbart med religiøse forkynnere, men i denne sammenhengen med et sosialpolitisk budskap. Av motstandere kalt oppviglere og urostifere.*

Artikkelen om August Bjurholt:

Her hadde det «stokka» seg litt i oppsettet og hvor avslutningen på side 21 skal være:

Kilder:

1. Svenske kirkebøker.
2. Kirkebøker for Eidanger, Brevik og Bamble.
3. Folketellinger 1891, 1900 og 1910.
4. DIS gravminner.

Alle slektsopplysninger og foto fra Elbjørg Bakke, satt sammen til en artikkel av Ivar Kokkersvold.

Artikkelen om Morten Svendsen i Langangen

Side 26:

Fotnote 1 skal være at *bøkker = tønnemaker.*

Side 31:

Her har kildehenvisningene falt ut:

Kilder:

1. Svenske kirkebøker ved Kari Aabelvik.
2. Gårds- og slektshistorien for Eidanger fra 1814, bind 2.
3. Eidanger bygdehistorie (historisk del), bind 2.
4. Kirkebøker for Eidanger, Brunlanes, Larvik, Sandar, Glemmen m.fl. på Digitalarkivet.
5. Folketellinger 1865 og 1900 på Digitalarkivet

Side 32:

Her har kommet en førsteside av en påbegynt artikkel om Erik Gustav Gustavsens som ikke skulle vært med. Ferdig artikkel i dette bladet.

Artikkelen om 3 svenske brødre som bosatte seg i Eidanger

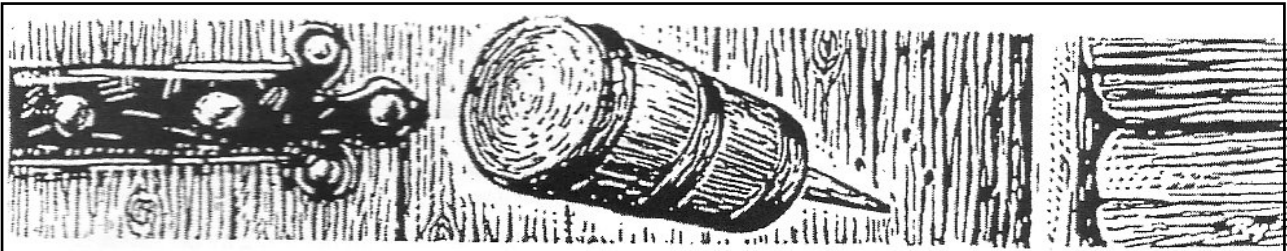
Avslutningen med kildehenvisninger har falt ut samt en feil i avslutningen på side 38:

Kilder:

1. Svenske kirkebøker.
2. Kirkebøker for Eidanger
3. Folketellingene 1865 og 1900 for Eidanger
4. Gårds- og slektshistorien for Eidanger, bind 1 og 3.
5. Breviksposten.
6. DIS gravminner.

Alle slektsdata og foto er fra Elbjørg Bakke og Vigdis Kverndal, og satt sammen til en artikkel av Ivar Kokkersvold og Terje Rehn Holm-Johnsen med noen tilleggsopplysninger. Elbjørg Bakke og Vigdis Kverndal er etterkommere.

Redaksjonskomiteen

Budstikka nr. 1 - 2016

Styret i Grenland Ættehistorielag:

Kari Aabelvik, leder varamedlemmer:

Audhild Dahl Elbjørg Bakke

Kersti Sorter

Jarle Sethre

Gard Strøm

Sven Erik Langseid

Bjørn Bergan

Ragnar Halvorsen

Kontaktinformasjon Grenland Ættehistorielag:

E-post: lagskontakt@grenlandslekt.no

Konto: 2610 20 83813

Nettside: www.grenlandsslekt.no

Besøk vår nettside for mer informasjon, slektsforum, kildemateriale, medlemsmøter m.v.

Medlemskontingent 2016

Enkeltmedlem: ..... 200 kr.

Medlemmer, ektefeller/par: ..... 250 kr.

Arbeidsmøter

Arbeidsmøtene blir holdt på vårt møterom i 2. etasje på Porsgrunn Bibliotek, hvor åpningstiden er kl. 17-21. Her kan vi sitte med våre PCer og jobbe med slekt hver for oss, sammen eller be om bistand. Styret har en vertordning/kontaktpersoner på møtene.

På de utvidede medlemsmøtene har vi orienteringer m.v. om ulike temaer i tiden kl.19-21.

Husk biblioteket stenger kl. 19, så kom i god tid før det.

Svenske og amerikanske kilder:

Laget har abonnement hos noen svenske og amerikanske nettsteder (betalingstjenester) med kirkebøker, folketellinger m.v., og på arbeidsmøtene er vi behjelpelig med oppslag her så langt tida strekker til.

Husk å melde fra om endringer om postadresse og e-post til laget

Vi sliter med et antall medlemsblader som kommer i retur ved hver utsending. Som oftest er det at dere har flyttet, men glemt å melde fra til oss. Dette fører til at dere får medlemsbladet forsinket samt at vi får ekstra kostnader til utsending. Så glem ikke oss når du melder adresseforandring.

Videre har laget fått e-post-adressen til en del av våre medlemmer - men langt fra alle. Ved utsending av noen meldinger pr. e-post viser det seg så igjen at noen kommer i retur. Så meld fra om e-post og endringer.

POST

Møteplan

1. halvår 2016

7.januar	Arbeidsmøte
21.januar	Utvidet møte
4.februar	Arbeidsmøte
18.februar	Arbeidsmøte
3.mars	Arbeidsmøte
17.mars	Arbeidsmøte
7.april	Utvidet møte
21.april	Arbeidsmøte

Alle møter er på torsdager, som tidligere. Tid og sted for arbeids – og utvidete møter: Se Budstikka på forrige side.

Årsmøtet 31.mars i Velferden, Meierigården Porsgrunn.

ÅRSMØTET

Årsmøtet vil gå av stabelen 31 mars kl 19:00
i Velferden, Meierigården, Porsgrunn.

I tillegg til vanlige årsmøteforhandlinger,
blir det foredrag av
David Widerberg Howden om

DNA i Slektforskning.

Velkommen.